

Тема: “СУТНІСНА ХАРАКТЕРИСТИКА ГОСПОДАРСЬКИХ РІШЕНЬ”

1. Господарські рішення та їх види.
2. Якість і ефективність господарських рішень.

Рішення можна трактувати як:

процес

- Характеризується тим, що, відбуваючись у часі, здійснюється в декілька етапів (підготовка, формування, прийняття й реалізація)

акт вибору

- Етап прийняття рішень можна трактувати як акт вибору особою за допомогою визначених правил.

результат вибору

- Рішення як результат вибору являє собою розпорядження до дії (план роботи, варіант проекту).

Існування рішення як такого передбачає наявність певних елементів:

суб'єкта, що приймає рішення

об'єкта — виконавця рішення

предмет рішення

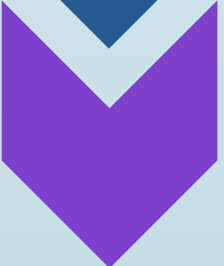
мета й причини розробки рішення

- Господарське рішення — це результат аналізу, прогнозування, оптимізації економічного обґрунтування та вибору альтернативи із сукупності варіантів досягнення конкретної мети підприємства

Ознаки господарського рішення

-
- можливість вибору єдиної дії з безлічі альтернатив

-
- наявність мети

-
- необхідність вольового акту особи, що приймає рішення

Сутність господарських рішень проявляється в різних аспектах

Економічна сутність

Організаційна сутність

Соціальна сутність

Правова сутність

Технологічна сутність

Економічна сутність

на розробку та реалізацію будь-якого рішення необхідні фінансові, матеріальні й інші витрати. Тому кожне рішення має реальну вартість, а його реалізація повинна приносити підприємству прямий чи опосередкований прибуток.

Організаційна сутність

полягає в тому, що для розробки та реалізації рішення підприємство повинно мати: необхідний персонал; документи, які регламентують повноваження, права, обов'язки та відповідальність працівників і самого підприємства; налагоджену систему контролю, а також здійснювати координацію роботи персоналу

Правова сутність

полягає в можливості здійснення певних заходів у рамках законодавчого поля (виходячи із законодавчих актів України, міжнародних

Соціальна сутність

закладена в механізмі управління персоналом задля узгодження їхньої діяльності всередині колективу

Технологічна сутність

проявляється в можливості забезпечення персоналу, що здійснює розробку

Класифікація господарських рішень

Ознака	Види господарських рішень
За ступенем невизначеності (повноти інформації)	<ul style="list-style-type: none">– прийняті в умовах визначеності;– прийняті в умовах невизначеності;– прийняті в умовах ризику
За ступенем унікальності	<ul style="list-style-type: none">– рутинні;– нетворчі;– унікальні (творчі)
За типом застосовуваних критеріїв і часу (швидкості) вирішення завдань	<ul style="list-style-type: none">– автоматичні (прийняті миттєво: питання — відповідь);– бліц-рішення (прийняті за кілька хвилин);– експрес-рішення - приймаються протягом кількох годин;– лонгіровані - вироблення рішень впродовж тижнів і місяців
За стадією життєвого циклу товару	<ul style="list-style-type: none">– рішення на стадії НДДКР;– рішення на стадії виробництва;– тощо

За терміном дії	<ul style="list-style-type: none">– стратегічні (розробляються на тривалий строк (5—10 років) з охопленням ключових елементів підприємства (структура, виробництво));– тактичні (розробляються на 1—3 роки з охопленням частини ключових елементів компанії);– оперативні (короткострокові рішення, які розробляються в разі виникнення ситуацій, що заважають реалізації тактичних рішень)
За часом дії	<ul style="list-style-type: none">– тривалої дії;– разові;– неперервної дії;– для розв'язання певних завдань
За прогнозованою ефективністю	<ul style="list-style-type: none">– ординарні — за яких ефективність витрат ресурсів на одиницю отриманого результату відповідає нормам і нормативам, прийнятим для даної галузі, напряму діяльності;– синергічні — за яких ефективність витрат ресурсів на одиницю здобутого ефекту різко зростає (ефект має яскраво виражений характер непропорційного зростання);– асинергічні — призводять до непропорційного зниження ефективності системи/операції

Вимоги до господарських рішень та умови їх досягнення

Вимоги до господарського рішення	Умови досягнення
Відповідність чинному законодавству та статутним документам підприємства	Контроль з боку юриста, референта
Вчасність (не можна поспішати або запізнюватися)	Знання та інтуїція керівника
Наявність чіткої цільової спрямованості та адресності (виконавці мають розуміти, на що спрямовано рішення та які засоби будуть використані)	Формування та доведення цілей, строків виконання до кожного працівника
Відсутність у тексті рішення суперечностей самому собі або раніше реалізованим	Контроль з боку юриста, референта
Організаційна виконуваність	Висновок експертів або спеціалістів
Наявність параметрів для зовнішнього або внутрішнього контролю його виконання	Складання робочих документів
Урахування можливих негативних наслідків в економічній, соціальній, екологічній та інших сферах у разі реалізації рішення	Висновок зовнішніх експертів

Господарське рішення має бути:

12

Оптимальним

властивість ГР бути найкращим відповідно до критерію (системи критеріїв) що приводить до

Ефективним

є рішення, що приводить до потрібних і дієвих результатів.

Результативним

можна назвати рішення, реалізація якого приводить до остаточних результатів

2. Якість і ефективність господарських рішень

13

► **Якість господарського рішення** визначається сукупністю його параметрів, що задовольняють конкретного споживача або їх групу та забезпечують реальність його впровадження.

Показники якості прийнятого господарського рішення:

- *показник ентропії (кількісної невизначеності проблеми); якщо проблема формулюється тільки якісно, то цей показник наближається до нуля, якщо лише кількісно — він наближається до 1;*
- *ступінь ризику (ймовірність появи випадку втрат (імовірність реалізації ризику); розмір можливого збитку від нього);*
- *імовірність реалізації рішення за показниками якості, витрат і терміну;*
- *коефіцієнт апроксимації (ступінь адекватності теоретичної моделі фактичним даним, на базі яких вона була розроблена).*

► Під ефективністю господарського рішення розуміють ресурсну результативність, здобуту в результаті розроблення, прийняття та реалізації рішення на підприємстві.

Виділяють такі види ефективності господарського рішення:

Види ефективності господарського рішення

екологічна ефективність

- факт досягнення екологічних цілей організації та персоналу, що реалізують потребу людини в безпеці, здоров'ї, за більш короткий час, силами меншої кількості працівників або з меншими фінансовими витратами

економічна ефективність

- співвідношення вартості додаткового продукту, отриманого в результаті реалізації рішення, та витрат на його розроблення й реалізацію

Види ефективності господарського рішення

етична ефективність

- факт досягнення моральних цілей організації, персоналу, що реалізують потребу людини в дотриманні норм поведінки, за більш короткий час, силами меншої кількості працівників або з меншими фінансовими витратами

організаційна ефективність

- факт досягнення організаційних цілей, пов'язаних із реалізацією потреб людини в організації життя, безпеці, управлінні, стабільності, завдяки якому меншій кількості працівників за мінімальний час

Види ефективності господарського рішення

політична ефективність

- факт досягнення політичних цілей організації, персоналу, що реалізують потребу людини у вірі, патріотизмі, за більш короткий час, силами меншої кількості працівників або з меншими фінансовими витратами

правова ефективність

- ступінь досягнення правових цілей, що реалізують потреби людини в безпеці та порядку, за більш короткий час, силами меншої кількості працівників або з меншими фінансовими витратами

Види ефективності господарського рішення

соціальна ефективність

- факт досягнення соціальних цілей, що реалізують потреби людини в інформації, знаннях, самовираженні, за більш короткий час, силами меншої кількості працівників, із меншими фінансовими витратами

технологічна ефективність

- факт досягнення певних результатів (галузевого, національного або світового технологічного рівня виробництва), запланованих у бізнес-плані, за більш короткий час або з меншими фінансовими витратами

Динаміка зміни ефективності господарських рішень залежить від цілої низки чинників, а саме

людського фактору

інформаційного фактору

організаційного фактору

своєчасності виявлення проблеми та наявності
необхідного запасу часу для виходу з наявної
ситуації

стабільності, надійності функціонування
організації,